

NARCÍS VERDAGUER I CALLÍS

*Conferència de Josep M.ª Lòpez-Picó, llegida
a Ràdio Barcelona per Josep M.ª Xicota*

(Dia 1.er de juliol)

M'abelleix de dir-vos com és i no com era, perquè aquestes personalitats essencials de la nostra vida col·lectiva no sabia mai desvincular-les de la vida mateixa — exemple, companyia, retret, consell, delit, limitació, manament, esplai, tràfec i lleure — la qual amb tot el compromís dolorós que sempre comporta el present, recull el passat i crida l'esdevenidor, seny i evasió del temps, indòcil a l'immobilitat dels records cronològics i de les esperances emmellangides per la imatge.

Sabem com fou Narcís Verdaguer i Callís. Interessa a les feines de bastir la Catalunya, que encara no és, animar la història i tornar a nosaltres aquella figura per tal com la seva presència vital no descaiguí de la virtut definidora d'*aquella llum*, no ja com la memòria, que segons dita de Menéndez Pelayo, Déu torna als pobles quan més la necessiten, sinó com obediència al primer FIAT, original i sempre

igual i renovada, creixença i maduresa, fluència i fi-xesa de la vida, ella mateixa.

Ací el tenim, periodista entre els periodistes, la llei dels quals és de prendre partit sota el buf servidor de la veritat eterna. La seva expressió, com la de tots els veritables periodistes, és un guspireig de caritat, més que no una estilització de l'actualitat, tal com de Sant Pau a Chesterton han estat sempre els grans patrons d'aquesta noble professió en la qual llibertat i eternitat rimem amb acord perfet.

Home recte. La rectitud és la seva nuesa immortal i també el seu vestit de senyoria entre nosaltres. Per ella la convivència ens fa, amb diversos posats, el mateix somris. Del cavaller al ciutadà, no hi ha dife-rència. L'exercici de la democràcia és l'honor de la cavalleria.

Justícia i prudència amoreixen la seva rectitud. Home de poques paraules perquè sap tenir el pensa-ment al cor i serva el gust del llenguatge d'aquella manera que es fa entenedora dels pagesos i saborosa als lletrats.

Mireu si és eficaç la seva vivència entre nosaltres que no l'invoquem pas amb l'habitual plany enyorí-vol: —Si En Verdaguer i Callís hi fos, això no pas-saria — sinó que li tenim confiança perquè sabem atorgar-li un guiatge provident.

No d'altra manera escauria el nostre homenatge a Verdaguer y Callís, animador de la primera victòria del catalanisme i traductor del Dant.

La campanya periodística (al setmanari *La Veu del Montserrat*, de Vic, dies 16 de febrer, 2 i 16 de març, 13, 20 i 27 d'abril, 22 i 29 de juny, 6 i 20 de juliol i 3,

24 i 31 d'agost de 1889), en pro de la modificació de l'article 15 del Codi Civil espanyol, batega avui, com quan fou promulgada, amb la triple eficàcia de document, senyera i programa.

La seva traducció de l'Infern i el Purgatori de «La Divina Comèdia» del Dant oferta a Catalunya amb motiu de les Festes Jubilars del VI Centenari (1921), obeeix avui el mateix imperatiu que en motivà l'inici: *Mostrà la nostra llengua el que podia*.

És entre aquestes fites que nomenem mestre, Narcís Verdaguer i Callís. I si esmentem el seu do de gents, el seu poder de captació de multituds, expliquem l'exemplaritat del patriota d'igual guisa que per la seva formació humanística expliquem la seva exemplaritat universal adita amb l'expressió del geni pairal.

Nat a Vic, l'any 1863, exercitat en el periodisme des de l'any 82 amb la fundació de *L'Almogàver* i més tard amb la col·laboració a *La Veu del Montserrat*, de Mossèn Collell, fundava, l'any 1891, *La Veu de Catalunya*, setmanari fins el 1899.

La Veu de Catalunya, de Verdaguer i Callís, coordinava els afanys de doctrina d'informació i d'intercanvi espiritual que són els dels nuclis més selectes d'avui. *Franar*, el pseudònim en el qual els noms de Francesca i Narcís compartien llar i periodisme, pàtria i catolicitat, era un símbol que no desmereix d'ésser avui el nostre símbol. (No és Dona Francesca Bonnemaison, Vídua de Verdaguer i Callís, i no és l'Institut de Cultura, obra de Dona Francesca, una de les millors eficàcies vitals de Verdaguer i Callís entre nosaltres?).

Verdaguer i Callís professà l'advocàcia. Professió-sacerdoci més que no ofici. Servidor de la justícia més que no presoner de la tècnica jurídica. Guardià de la sobirania com la suprema llei de la justícia. Aqueix era Verdaguer i Callís i aquest és entre nosaltres, a la més alta estrada dels senyors — l'home del Centre Escolar i del Foment Catalanista, del Centre Nacional Català, regidor, diputat a Corts i diputat provincial, president dels Amics del País i president electe de l'Acadèmia de Jurisprudència—, capdavanter del Patriciat de la Llei.

El 5 d'abril de 1918, la llum que era, com és la nostra llum, passà ell a esguardar-la de la part d'enllà. Deixà inacabada la traducció del Dant i deixà fent-se la fesomiació del nostre poble. Això vol dir que si de la *Comèdia* del penserós florentí nostrà els cants en els quals les figures són de mida natural i és feta la valorització d'actes humans; els cants en els quals el gran viatge és l'abast de l'amistat, companyia fidel provada per la violència i assistida per la paciència, de l'e-structuració de la nostra Catalunya no en veié la grandesa suprema de la glòria operant, però en posà en marxa els elements naturals, a la nostra mida.

En deixar la seva traducció just al punt de l'acarament suprem amb l'amor: *Conec el senyal de l'antiga flama*, ens deixava senyal i flama, que són l'amor de la nostra terra en la qual el seu exemple és i es fa present en l'Amor immarçible.